

Brüssel, 24. mai 2024
(OR. en)

10255/24

LIMITE

JAI 866
COPEN 278
DROIPEN 156
FREMP 261
SOC 393
CODEC 1338

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0250(COD)

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER II)/nõukogu
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK – Üldine lähenemisviis

I. TAUST

- Komisjon esitas 12. juulil 2023 nõukogule ja Euroopa Parlamendile ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK,¹ mille eesmärk on käsitleda konkreetseid probleeme, mistõttu tuleb sihipäraselt parandada kehtivat raamistikku, et parandada kuriteoohvrite õiguste kasutamist.

¹ 11840/23.

2. Kõnealune direktiivi eelnõu tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 punktile c (seadusandlik tavamenetlus).
3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse 13. detsembril 2023².
4. Kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö töörühm arutas ettepanekut oma koosolekutel 22. septembril 2023, 16. oktoobril 2023, 10. jaanuaril 2024, 23. veebruaril 2024, 15. märtsil 2024, 15. ja 16. aprillil 2024 ning 17. mail 2024 ning jõudis käesoleva märkuse lisas esitatud teksti suhtes kokkuleppele.
5. Euroopa Parlamendis juhivad ettepaneku menetlemist kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE) ning naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjon (FEMM). Raportöörideks määrati María Soraya Rodríguez Ramos ja Javier Zarzalejos. Raport esitati 25. märtsil 2024; Euroopa Parlament võttis oma läbirääkimisvolitused vastu 11. aprilli 2024. aasta täiskogu istungil ning ettepanek edastati kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile (LIBE) ning naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjonile (FEMM) institutsioonidevaheliste läbirääkimiste alustamiseks.

II. KOKKUVÕTE

6. Seetõttu palutakse alaliste esindajate komiteel:
 - a) kinnitada kokkulepe käesoleva märkuse lisas esitatud üldise lähenemisviisi teksti suhtes³ ning
 - b) soovitada nõukogul ühel oma järgmisel istungil käesoleva märkuse lisas esitatud üldise lähenemisviisi suhtes A-punktina kokku leppida, et eesistujariik saaks neid läbirääkimisi pidada.

² ELT C, C/2024/1592, 5.3.2024, lk 1.

³ Algse ettepanekuga võrreldes tehtud muudatused on märgitud **paksus kirjas** või nurksulgudega [...].

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁴,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁵,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

⁴ ELT C, C/2024/1592, 5.3.2024, lk 1.

⁵ ELT C..., ..., lk

ning arvestades järgmist:

- (1) Tagamaks, et kuriteohvrid saavad asjakohast teavet, tuge ja kaitset ning et neil on võimalik osaleda kriminaalmenetluses, on Euroopa Liit vastu võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL⁶.
- (2) Komisjon on hinnanud, kuidas kuriteohvrid on kasutanud oma õigusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2012/29/EL, ning avaldanud oma tulemused hindamisaruandes⁷. Hindamisel leiti, et kuigi direktiiv 2012/29/EL on üldjoontes toonud eeldatud kasu ja aidanud kaasa kuriteohvrite õiguste parandamisele, on teatavad kuriteohvritele kõnealusest direktiivist tulenevate õigustega seotud probleemid veel lahendamata. Näiteks ei suuda kuriteohvrid piisavalt kasutada õigust saada oma individuaalsetele vajadustele vastavat teavet, tuge ja kaitset, osaleda kriminaalmenetluses ega saada kriminaalmenetluse käigus otsust kurjategijalt hüvitise saamise kohta. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL läbivaatamise **eesmärk on** kõrvaldada [...] direktiivi hindamise ja arvukate konsultatsioonide käigus leitud puudused.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).

⁷ Komisjoni talituste 25. oktoobri 2012. aasta töödokument Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL hindamise kohta (SWD(2022) 179 final).

- (3) Selleks et tagada kuriteoohvritele sujuvad ja ajakohased vahendid oma õiguste kasutamiseks, peaksid liikmesriigid võimaldama kuriteoohvritel riigi pädevate asutustega suhelda elektrooniliselt. Kuriteoohvritel peaks olema võimalus kasutada elektroonilisi vahendeid, **kui need on kättesaadavad**, et saada teavet oma õiguste ja enda suhtes toime pandud kuriteo menetlemise kohta, teatada kuritegudest ning suhelda muul viisil **info- ja** kommunikatsiooni [...] tehnoloogia kaudu pädevate asutuste ja tugiteenistustega. Kuriteoohvritel peaks olema võimalik valida **kättesaadavaks tehtud** suhtlusviiside **vahel** ning liikmesriigid **võivad** [...] pakkuda selliseid **info- ja** kommunikatsiooni [...] tehnoloogiaid alternatiivina tavapärastele suhtlusviisidele, ilma neid seejuures siiski täielikult asendamata [...]. **Kuriteoohvritel peaks soovi korral olema võimalik kasutada füüsilise kohtumise vormis suhtlemisviisi, sealhulgas pädevate asutuste ja tugiteenistustega suhtlemisel.**

- (4) Selleks et tagada igakülgne suhtlus kuriteoohvritega, võttes arvesse nende mitmetahulisi vajadusi seoses õigusega saada teavet, peaks kõigil kuriteoohvritel olenemata sellest, kus ELis või mis asjaoludel kuritegu aset leidis, olema võimalik võtta ühendust abitelefoni, valides kogu ELis kasutatava telefoninumbri 116 006 [...]. **Liikmesriigid võivad selliseid teenuseid pakkuda ka muu turvalise ja kättesaadava info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, sealhulgas veebirakenduste ja veebisaitide kaudu.** Nendele abitelefonidele helistades peaks kuriteoohvritel olema võimalik saada teavet oma õiguste kohta ja emotsionaalset tuge ning neid peaks saama suunata politseisse või muudesse asutustesse, sealhulgas vajaduse korral ka spetsialiseeritud abitelefonidele. **Abitelefonidele võivad vastata koolitatud vabatahtlikud, kes suudavad pakkuda emotsionaalset tuge, mida võib käsitada kui empaatilist lähenemisviisi kuriteoohvrite suhtes, et nad tunneksid end aktsepteerituna ja turvaliselt ning mis võimaldavad neil end vabalt väljendada.** Sellised abitelefonid peaksid suunama kuriteoohvreid ka komisjoni otsuses 2007/116/EÜ⁸ osutatud muudele spetsialiseeritud ühtlustatud abitelefonidele, näiteks lasteabitelefonile 116 111, kadunud laste otsimise abitelefonile 116 000 ja soolise vägivalla ohvrite abitelefonile 116 116. **Abitelefonid peaksid olema kättesaadavad liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, nagu on kindlaks määratud riigisiseses õiguses. Liikmesriike innustatakse siiski osutama neid teenuseid ka vähemalt ühes muus keeles, mis on liikmesriigis kõige enam kasutatav ning mille iga liikmesriik peaks objektiivsete kriteeriumide alusel kindlaks määrama. Et hõlbustada selle teenuse pakkumist veel muus keeles, peaksid liikmesriigid kaaluma kaasaegsete tehnoloogiate, näiteks kirjaliku ja suulise tõlke rakenduste ning telefonitõlke kasutamist. Abitelefonid peaksid toimima ohvriabiteenuseid käsitlevate üldnormide alusel ja olema kuriteoohvrite huvides konfidentsiaalsed ja tasuta.**

⁸ Komisjoni 15. veebruari 2007. aasta otsus nr 2007/116/EÜ, millega reserveeritakse riigisisene numeratsiooniala algusega „116“ sotsiaalse väärtusega ühtlustatud teenuste ühtlustatud numbritele (ELT L 49, 17.2.2007, lk 30).

- (5) Üldine ohvriabitefon ei tohiks mõjutada spetsiaalsete ja spetsialiseeritud abitefonide, näiteks lasteabitefonide ning naistevastase vägivalla ja perevägivalla ohvrite abitefonide toimimist, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL).../... [milles käsitletakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist]⁹. Peale spetsialiseeritud abitefonide peaksid toimima ka üldised ohvriabitefonid.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (ELT...).

- (6) Kuritegudest teatamist liidus tuleks parandada, et võidelda karistamatusega, vältida teisest ohvristamist ja tagada turvalisem ühiskond. On vaja võidelda üldsuse osavõtmatusena kuritegevuse suhtes, [...] **abistades** kuriteoohvreid ning luues kuriteoohvritele turvalisema keskkonna kuritegudest teatamiseks. [...] **On oluline, et liikmesriigid tagaksid, et kuriteoohvreid, kes on kolmandate riikide kodanikud, olenemata nende elanikustaatuses, ei heidutataks rikkumisest teatamast ja et neid koheldakse mittediskrimineerival viisil seoses nende elanikustaatuses kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega. Selleks et kaitsta kõiki kuriteoohvreid korduva ja teisese ohvristamise eest, on oluline kohaldada ohvrikesket lähenemisviisi. Eelkõige tuleks tagada, et tagasisaatmismenetluse kohaldamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/115/EÜ¹⁰ alusel ei takistaks kuriteoohvritel kasutada oma õigusi vastavalt käesolevale direktiivile. Liikmesriigid võivad vastavalt direktiivile 2008/115/EÜ otsustada anda nende territooriumil ebaseaduslikult viibivale kolmanda riigi kodanikule kaastundlikel, humanitaar- või muudel põhjustel sõltumatu elamisloa või muu loa, mis annab õiguse riigis viibida, ning nad peavad järgima nimetatud direktiivist tulenevat kohustust võtta vabatahtliku lahkumise perioodil võimalikult suurel määral arvesse haavatavate isikute erivajadusi, kui selle direktiivi kohaselt on kõnealune ajavahemik antud.**

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (*ELT L 348, 24.12.2008, lk 98*).

Kõik haavatavad kuriteohvrid, nagu lapsohvrid või kinnipidamisasutuses viibivad ohvrid, kes on hirmutamise olukorras või kes on kurjategijast muul viisil sõltuvad või kelle liikuvus on piiratud, peaksid saama teatada kuriteost tingimustel, milles võetakse arvesse nende konkreetset olukorda, ja kooskõlas selleks spetsiaalselt kasutuselevõetud **asjakohase** protokollide [...] või suunistega. **On oluline, et liikmesriigid julgustaksid kõiki isikuid, kes teavad või kahtlustavad heas usus, et toime on pandud kuritegusid või et eeldada võib edasisi vägivallaakte, teatama sellest pädevatele asutustele.**

- (6a) Liikmesriigid peaksid hõlbustama selliste kuriteohvrite, kellel on erivajadus täiendava psühholoogilise toe järele, mida on tõendatud individuaalse hindamise käigus, suunamist teenistuste juurde, mis saavad pakkuda sellist täiendavat psühholoogilist tuge, võttes arvesse ressursside ja selliste teenistuste kättesaadavust.**

(7) Sihipärased ja integreeritud abiteenused peaksid olema kättesaadavad paljudele erivajadustega kuriteoohvritele. Selliste kuriteoohvrite hulka võivad kuuluda mitte ainult seksuaalvägivalla ohvrid, soolise vägivalla ohvrid ja perevägivalla ohvrid, vaid ka inimkaubanduse ohvrid, organiseeritud kuritegevuse ohvrid, puudega ohvrid, ärakasutamise ohvrid, vihakuritegude ohvrid, terrorismiohvrid või **Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude** ohvrid. Hindamisel leitud puuduste kõrvaldamiseks [...] **võivad** liikmesriigid kasutusele võtta spetsiaalsed protokollid või suunised, mille alusel korraldada spetsialisti abiteenuseid nii, et erivajadustega ohvrite mitmesugused vajadused oleks [...] **nõuetekohaselt** käsitletud. Need protokollid **või suunised** tuleks välja töötada koordineeritult ning koostöös **asjakohaste sidusrühmadega, näiteks keskasutuste (vastavalt liikmesriikide sisemisele struktuurile või pädevuste jaotusele)**, õiguskaitseasutuste, prokuratuuride, **kohtuasutuste** [...] ja kinnipidamisasutustega **ning konsulteerides** lepitava õigusemõistmise teenuse osutajate ja ohvriabiteenistustega.

- (8) Selleks et vältida varases eas ohvristamise raskeid tagajärgi, mis võivad negatiivselt mõjutada kuriteoohvrite kogu elu, on väga oluline tagada, et kõik lapsohvrid saavad kõrgeimal tasemel tuge ja kaitset. **Kõik pädevad asutused peaksid kasutama lapsesõbralikku lähenemisviisi. Lisaks on oluline, et kõige haavatavamad lapsohvrid vastavalt nende individuaalsetele vajadustele ja eelkõige [...] seksuaalse kuritarvitamise lapsohvrid [...] saaksid kasutada sihipäraseid ja integreeritud abi- ja kaitseteenuseid, mis hõlmavad kohtuasutuste ja sotsiaalteenistuste koordineeritud ja koostööpõhist lähenemisviisi [...]. Liikmesriike innustatakse võimaluse korral pakkuma neid teenuseid samades ruumides. [...]** Selleks et tagada lapsohvri tõhus kaitse juhtudel, kui kuritegu on seotud vanemliku vastutuse kandjaga [...] **ning kui lapsohvri ja vanemliku vastutuse kandja vahel on huvide konflikt, on lisatud säte, millega tagatakse, et [...] sellised kriminaalmenetluse läbiviimisel nõusolekut eeldavad toimingud nagu** kuriteost teatamine, meditsiiniline või kohtumeditiiniline küsitlus, abiteenuste või psühholoogilise toe juurde suunamine, **nagu on kindlaks määratud siseriiklikus õiguses**, ei tohiks sõltuda vanemliku vastutuse kandja nõusolekust ning alati võetakse arvesse lapse parimaid huve.

(8a) Kohtumenetluses osalemine võib olla kuriteoohvrite jaoks emotsionaalselt raske ja keeruline kogemus. Seetõttu tuleks kõigile kuriteoohvritele, kes vajavad teavet ja emotsionaalset tuge kohturuumides, kus toimub kriminaalmenetlus, anda eriti raskete kuritegude puhul asjakohast teavet kriminaalmenetluse kohtuliku etapi korralduslike aspektide kohta ning samuti emotsionaalset tuge. Emotsionaalset tuge võib käsitada kui empaatilist suhtumist kuriteoohvrisesse, et ta tunneks end aktsepteerituna ja turvaliselt ning mis võimaldab tal end vabalt väljendada. Emotsionaalset tuge võivad pakkuda näiteks kohtutöötajad, koolitatud vabatahtlikud või liikmesriikide määratletud pädevad asutused. Selline tugi ei eelda täiendavate vahendite pakkumist ega ohvriabiteenistuste alalist kohalolekut nendes kohturuumides.

- (9) [...] Kõigil kuriteohvritel peaks liidus [...] **vastavalt** nende staatusele kriminaalmenetluses olema õigus **saada teavet** [...] otsuste kohta, mis tehti kohtumenetluse käigus [...] **seoses** [...] erikaitsevajadustega ohvritele kättesaadavate erikaitsemeetmetega. **Riigisisese õigusega võidakse anda kuriteohvritele võimalus taotleda selliste kohtumenetluste käigus tehtud otsuste läbivaatamist.** Menetlusnormid, mille alusel kuriteohvrid võivad selliste kohtumenetluse käigus tehtud otsuste läbivaatamist taotleda, tuleks kindlaks määrata riigisisese õigusega. [...]

(9a) Kuriteoohvri isikuandmete kaitsmine võib olla oluline vahend teisese ja korduva ohvristamise, hirmutamise ja kättemaksu vältimiseks. Kuriteoohver võib teatada võimalikust murest, et teda või kolmandat isikut ähvardab oht sattuda ähvarduste või vägivalda ohvriks, kui kurjategijale avaldatakse teatavad isiklikud kontaktandmed, ning pädev asutus annab selle põhjal lõpliku hinnangu. Kui riigisisese õiguse kohaselt määratud pädevad asutused hindavad *ex officio* või kuriteoohvri taotlusel, et võib esineda oht, et kuriteoohvri või kolmanda isiku suhtes võidakse kasutada ähvardamist või vägivalda, ei tohiks kurjategijale esitada teatavaid isiklike kontaktandmeid, välja arvatud juhul, kui teabe avaldamata jätmine kahjustaks kaitseõigust.

(10) Kõiki kuriteoohvreid tuleks hinnata aegsasti, asjakohaselt, tõhusalt ja proportsionaalselt, **tehes seda riigisiseste menetluste kohaselt**. Väga oluline on tagada, et kuriteoohvrid saavad tuge ja kaitset, mis vastab nende individuaalsetele vajadustele. Kuriteoohvrite toetus- ja kaitsevajaduste individuaalne hindamine peaks **kestma nii kaua, kui see on vajalik, sõltuvalt kuriteoohvrite individuaalsetest vajadustest**. See tähendab, et seda tuleks teha etapiviisiliselt, **mõned kuriteoohvrid puutuvad kokku üksnes politseiteenistusega, teised kuriteoohvrid läbivad ka individuaalse hindamise edasised etapid**. Kuriteoohvri vajadus toetuse ja kaitse järele võib kriminaalmenetluse käigus muutuda. [...] Kõiki kuriteoohvreid tuleks hinnata **võimalikult varases etapis, näiteks [...]** esimesel kokkupuutel pädevate asutustega, **näiteks õiguskaitseasutuste ja prokuratuuridega**, et tagada kõige haavatavamate ohvrite kindlakstegemine menetluse väga varajases etapis. Järgmistes etappides peaksid kuriteoohvreid, kes sellist tõhustatud hindamist vajavad, hindama **pädevad asutused või mis tahes muud institutsioonid, organisatsioonid või organid, näiteks** ohvriabiteenistused ja võimaluse korral psühholoogid. [...] **Kontakti abitelefoniid ei tohiks käsitada esimese kokkupuutena pädevate asutustega**. Individuaalsel hindamisel tuleks **kättesaadava teabe alusel** arvesse võtta ka nende kuriteo toimepanijate olukorda, kes võivad juba varem olla käitunud vägivaldselt, kelle valduses on relvad või kes kuritarvitavad uimasteid ning kes seetõttu kujutavad endast kuriteoohvritele suuremat ohtu. Kuriteoohvrite vajaduste individuaalne hindamine peaks hõlmama ka kuriteoohvrite toetamise vajaduste, mitte ainult kaitsevajaduste hindamist. Väga oluline on teha kindlaks kuriteoohvrid, kes vajavad spetsialisti tuge, nii et neile, kes seda vajavad, pakutakse sihipärast tuge, näiteks [...] psühholoogilist abi. **Liikmesriigid võivad kindlaks määrata individuaalse hindamise praktilise korralduse mis tahes asjakohase protokolliga või suunisega, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis**. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõiki isikuandmeid töödeldakse kooskõlas andmekaitset käsitleva liidu õigusega, mistõttu võib vajaduse korral olla vajalik seadusandlike meetmete võtmine.

- (11) Kuriteoohvrite kaitsevajaduste põhjalikuma hindamise tulemusena peaks füüsilist kaitset vajavatel kuriteoohvritel olema võimalik seda saada nende konkreetsele olukorrale kohandatud vormis. Sellised meetmed [...] võivad kooskõlas riigisisese õigusega hõlmata õiguskaitseasutuste või muude füüsilist kaitset pakkuvate asutuste kohalolekut või [...] kurjategija kuriteoohvrist eemalhoidmist riiklike lähenemiskeeldude alusel. Sellised meetmed võivad olla olemuselt kriminaal-, haldus- või tsiviilõiguslikud.
- (12) [...] ¹¹[...]

¹¹ [...]

(13) Kuriteohvrid ei saa tulemuslikult kasutada oma õigust teabele, toetusele ja kaitsele vastavalt oma individuaalsetele vajadustele, kui riiklikes õigussüsteemides puudub kuriteohvritega kokku puutuvate isikute vahel koostöö ja koordineerimine. Ilma tiheda koostöö ja koordineerimiseta **asjaomaste sidusrühmade vahel, nagu keskasutuste (vastavalt liikmesriikide sisemisele struktuurile või pädevuste jaotusele), [...] õiguskaitseasutuste, prokuratuuride, [...] kohtuasutuste ja kinnipidamisasutuste vahel, konsulteerides seejuures lepitava õigusemõistmise** teenuste osutajate [...] ja ohvriabiteenistustega, on kuriteohvritel raske [...] tõhusalt **kasutada** oma õigusi, mis tulenevad **käesolevast** direktiivist [...]. Teisi asutusi (näiteks tervishoiu-, haridus ja sotsiaalasutused) julgustatakse koostöös ja koordineerimises osalema. See kehtib eriti lapsohvrite puhul.

(14) [...] Protokollid **või suunised** on väga olulised tagamaks **näiteks**, et kuriteoohvrid saavad teavet oma õiguste ja enda suhtes toime pandud kuriteo menetlemise kohta ning et kuriteoohvreid hinnatakse nõuetekohaselt, et nad võiksid saada oma individuaalsetele ja ajas muutuvalte vajadustele vastavat toetust ja kaitset. Protokollid **või mittesiduvad suunised** tuleks kehtestada viisil, mis vastab kõige paremini liikmesriikide õiguskorrale ja õigusekaitse korraldusele. [...] **Need protokollid või suunised võivad hõlmata** [...] meetmeid, mis on seotud kuriteoohvritele teabe andmisega, kuritegudest teatamise lihtsustamisega kõige haavatavamate kuriteoohvrite, sealhulgas kinnipidamisasutuses viibivate kuriteoohvrite jaoks, ning kuriteoohvrite vajaduste individuaalse hindamisega. **Kuriteoohvritele teabe edastamisel on protokollidega võimalik tagada, et selline teave on lihtne ja kergesti mõistetav, esitatud õigel ajal, korratud aja jooksul ning mitmes vormis, sealhulgas suuliselt, kirjalikult ja digitaalselt. Kinnipidamisasutuses viibivate kuriteoohvrite puhul võib protokollidega täpsustada ohvrite juurdepääsu teabele oma õiguste, kuritegudest teatamise meetodite ning toetuse ja kaitse kättesaadavuse kohta vastavalt nende vajadustele. [...] Protokollide või suunistega [...] võidakse anda üldiseid juhiseid selle kohta, kuidas käesoleva direktiivi [...] kohaseid teenuseid ja meetmeid terviklikult käsitleda, puudutamata siiski üksikjuhtumeid. Sellega seoses on oluline, et liikmesriigid võtavad asjakohasel juhul vajalikud meetmed, et võimaldada teabe, sealhulgas kuriteoohvrite isikuandmeid sisaldava teabe kogumist ja jagamist pädevate asutuste ja ohvriabi teenistuste vahel, et tagada teabe ning asjakohase toetuse ja kaitse kättesaadavus iga kuriteoohvri jaoks. Protokollide või suuniste koostamine ei tohiks piirata juba olemasolevaid koostöö- ja koordineerimismeetodeid, mida kasutatakse pädevate asutuste ja teiste isikute vahel, kes puutuvad liikmesriikides kokku kuriteoohvritega.**

- (14a) Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võiks hõlmata näiteks e-kirju, reaajas veebivestlusi, videokõnesid ja veebiportaale, mis annavad registreeritud osalejatele juurdepääsu teabele. Liikmesriikidel on vabadus otsustada, millised sidevahendid on käesoleva direktiivi erinevate sätete puhul kõige sobivamad. Teavet, mis on saadud esimesest kokkupuutest pädeva asutusega, võib esitada elektrooniliselt standardvormingus. Kuriteoohvritel peaks soovi korral olema võimalik kasutada füüsilise kohtumise vormis suhtlemisviisi, sealhulgas pädevate asutuste ja tugiteenistustega suhtlemisel. Kui liikmesriikide riiklikes süsteemides on vaja spetsiaalseid e-identimise ja e-allkirja meetodeid, peaksid need süsteemid võimaldama teiste liikmesriikide elanikest kuriteoohvritele võrdseid juurdepääsuvõimalusi kooskõlas eIDASe määrusega.
- (15) Liikmesriigid peaksid eraldama piisavalt inimressursse ja rahalisi vahendeid, et tagada **käesolevas** direktiivis [...] sätestatud meetmete tulemuslik järgimine. Eriti suurt tähelepanu tuleks pöörata kuriteoohvrite abitelefoni kasutuselevõtmisele ja spetsialisti abiteenuste sujuvale toimimisele ning kuriteoohvrite kaitse- ja toetusvajaduste individuaalsele hindamisele, sealhulgas juhul, kui selliseid teenuseid osutavad valitsusvälised organisatsioonid.

- (16) Liit ja liikmesriigid on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osalised¹² ja on seotud oma kohustustega vastavate pädevuste ulatuses. Konventsiooni artikli 13 kohaselt on osalisriigid kohustatud puuetega inimestele tagama teistega võrdsel alusel õiguskaitse tõhusa kättesaadavuse, seega on vaja tagada juurdepääs ja näha ette mõistlikud abinõud, et puudega kuriteoohvrid saaksid ohvritena oma õigusi kasutada teistega võrdsel alusel. **ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 2 on mõistlikud abinõud määratletud kui „vajalikud ja asjakohased teisendused ja kohandused, mis ei ole ebaoproportsionaalselt ega alusetult koormavad ning on konkreetsel juhul vajalikud, et tagada puuetega inimestele kõigi inimõiguste ja põhivabaduste teostamine või kasutamine teistega võrdsel alusel“.** Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/882¹³ I lisas esitatud ligipääsetavusnõuded võivad lihtsustada kõnealuse konventsiooni rakendamist ja tagada, et **käesolevas** direktiivis [...] sätestatud kuriteoohvrite õigused on puudega inimestele kättesaadavad.
- (17) Eurojust peaks tagama, et nõuetekohaselt võetakse arvesse kuriteoohvrite õigusi käsitlevaid taotlusi kooskõlas talle Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1727¹⁴ antud volitustega.

¹² ELT L 23, 27.1.2010, lk 37.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

¹⁴ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1727 Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2002/187/JSK (ELT L 295, 21.11.2018, lk 138).**

- (18) Täpsete ja ühtsete andmete kogumine ning kogutud andmete ja statistika aegsasti avaldamine on väga oluline, et tagada täielik ülevaade kuriteoohvrite õigustest liidus. Sellise nõude kehtestamine, mille kohaselt peavad liikmesriigid iga kolme aasta tagant koguma ja esitama komisjonile ühtlustatud andmeid **(kui need on kesktasandil kättesaadavad)** kuriteoohvreid käsitleva siseriikliku korra kohta, on tõenäoliselt asjakohane samm, et tagada andmepõhiste teadlike poliitikameetmete ja strateegiate vastuvõtmine. Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet peaks ka edaspidi abistama Euroopa Komisjoni ja liikmesriike kuriteoohvreid käsitleva statistika kogumisel, koostamisel ja levitamisel ning **kestasandil olemasolevast teabest teatamisel, mis näitab, [...]** kuidas kuriteoohvrid on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud õigusi.
- (19) Liidu õiguse tõhususe põhimõtte näeb ette, et liikmesriigid võtavad kasutusele asjakohased ja tõhusad õiguskaitsevahendid juhuks, kui rikutakse mõnda õigust, mis on üksikisikule tagatud liidu õigusega. **Euroopa Liidu põhiõiguste harta alusel** peaks olema võimalik kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit kui **käesolevast** direktiivist [...] tulenevaid õigusi kahjustatakse või keeldutakse neid täielikult või osaliselt täitmast.
- (19a) Horisontaalse direktiivina ei mõjuta käesolev direktiiv kaugemale ulatuvaid sätteid, mis sisalduvad muudes liidu õigusaktides, milles käsitletakse sihipärasemalt teatavate kuriteoohvrite kategooriate, näiteks inimkaubanduse ohvrite, seksuaalse kuritarvitamise ohvrite ja laste seksuaalse ärakasutamise ohvrite, sealhulgas laste seksuaalset väärkohtlemist kujutava materjali ohvrite, naistevastase vägivalla ja perevägivalla ohvrite ja terrorismiohvrite erivajadusi.**

- (20) Kuna liikmesriigid ei suuda käesoleva direktiivi eesmärke piisaval määral saavutada, sest vaja on lihtsustada õigusalaast koostööd kriminaalajades, tagades usalduse kuriteohvrite õiguste võrdse kättesaadavuse vastu olenemata sellest, kus kuritegu liidus toimus, küll aga saab neid kavandatavate meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (21) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(22) [...] ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on Iirimaa teatanud [...] **27. oktoobri 2023. aasta** [...] kirjas oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel. [...]

[...]

(23) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725¹⁵ artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [XX XX 2023]¹⁶,

(24) Seepärast tuleks direktiivi 2012/29/EL vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

¹⁶ [Väljaannete talitus: palun lisada joonealune märkus]

Artikkel 1

Direktiivi 2012/29/EL muudetakse järgmiselt:

- 1) lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 3a

Kuriteoohvrite abitelefon

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et luua kergesti kättesaadavad, kasutajasõbralikud, tasuta ja konfidentsiaalsed kuriteoohvrite abitelefonid, mis:
 - a) annavad kuriteoohvritele artikli 4 lõikes 1 osutatud teavet;
 - b) pakuvad emotsionaalset tuge;
 - c) suunavad kuriteoohvrid vajaduse korral spetsiaalsete abiteenuste ja/või spetsialiseeritud abitelefonide juurde.
2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud abitelefonid pakutakse [...] ELi ühtlustatud numbril „116 006“ **kaudu juurdepääsetava abitelefoni kaudu, mis võib toimida lisaks olemasolevatele riiklikele numbritele ning osutada selliseid teenuseid ka muu turvalise ja kättesaadava info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, sealhulgas veebirakenduste ja veebisaitide abil.**
3. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et tagada lõigetes 1 ja 2 osutatud teenuste kättesaadavus [...] **liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes [...], nagu on kindlaks määratud riigisiseses õiguses. Liikmesriigid püüavad tagada nende teenuste osutamise [...] vähemalt ühes [...] muus keeles [...], mis on liikmesriigis kõige enam kasutatav.**
4. Abitelefone võivad kasutusele võtta riiklikud või valitsusvälised organisatsioonid ning nende korraldus võib põhineda kutselisel või vabatahtlikul alusel.“;

2) lisatakse artikkel 5a:

„Artikkel 5a

Kuritegudest teatamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrid saavad **asjakohasel juhul ja lisaks juba olemasolevatele kuritegudest teatamise meetoditele** teatada kuritegudest pädevatele asutustele kergesti kättesaadava ja kasutajasõbraliku info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil. Selline võimalus hõlmab võimaluse korral tõendite esitamist. **Sellised võimalused ei piira veebis kuritegudest teatamist (vormistamist) ja tõendite esitamist käsitlevate riiklike menetlusnormide kohaldamist.**

[...]

2.[...] Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrid saavad tõhusalt teatada kinnipidamisasutustes toime pandud kuritegudest. Kinnipidamisasutused hõlmavad peale vanglate, kinnipidamiskeskuste ning kahtlusaluste ja süüdistatavate kinnipidamiskongide ka spetsiaalseid kinnipidamisasutusi, mis on mõeldud rahvusvahelise kaitse taotlejatele, ning väljasaatmiseelseid keskusi [...]. [...]

Võimalus kuritegudest tõhusalt teatada kehtib ka majutuskeskustes, kus asuvad rahvusvahelise kaitse taotlejad ja rahvusvahelise kaitse saajad.

3.[...] Kui lapsed võtavad ühendust pädevate asutustega, et teatada kuritegudest, tagavad liikmesriigid, et teatamise kord on turvaline ning et teatamine viiakse läbi **konfidentsiaalselt vastavalt riigisisesele õigusele ning et teatamise kord on kavandatud ja kättesaadav lapsesõbralikul viisil ning lapsesõbralikus keeles vastavalt nende vanusele ja küpsusele.**“;

[...]

3) artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üldised või spetsiaalsed tugiteenistused võtavad kuriteoohvritega ühendust, kui artiklis 22 osutatud individuaalne hindamine näitab vajadust toetuse järele ja kuriteoohver annab nõusoleku, et tugiteenistused temaga ühendust võtavad, või kui kuriteoohver taotleb toetust.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„6. **Liikmesriikide eesmärk on tagada, et ohvriabiteenistused jätkavad toimimist ka kriisi ajal, näiteks tervisekriiside või muude eriolukordade ajal, et käsitleda vähemalt kuriteoohvrite põhivajadusi.**“;

4) artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt c asendatakse järgmisega:

„c) emotsionaalne ja võimaluse korral psühholoogiline tugi [...]. Kui artiklis 22 osutatud individuaalse hindamise käigus on tõendatud erivajadus **täiendava** psühholoogilise toe järele, **hõlbustavad liikmesriigid kuriteoohvrite suunamist teenistuste juurde, mis suudavad pakkuda täiendavat psühholoogilist tuge[...], nagu on kindlaks määratud riigisiseses õiguses, võttes arvesse artikli 26a lõikes 1 osutatud asjakohaseid protokolle või suuniseid.**“;

b) lõike 3 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) sihipärane ja integreeritud toetus, sealhulgas traumaabi ja nõustamine erivajadustega kuriteoohvritele, nagu seksuaalvägivalla ohvrid, soolise vägivalla ohvrid, sealhulgas naistevastase vägivalla ja perevägivalla ohvrid, kes on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL).../...¹⁷ [*milles käsitletakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist*], inimkaubanduse ohvrid, **kes on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL).../... (millega muudetakse direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset)**, organiseeritud kuritegevuse ohvrid, puudega ohvrid, ärakasutamise ohvrid, vihakuritegude ohvrid, terrorismiohvrid, **Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude ohvrid** [...].“;

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL).../..., milles käsitletakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (ELT...).

c) lisatakse järgmine lõige:

„4. Liikmesriigid tagavad **kooskõlas artikli 22 lõikes 1 osutatud riiklike menetlustega** kaitse ja spetsialisti abiteenused, et **nõuetekohaselt** [...] rahuldada erivajadustega kuriteoohvrite mitmesuguseid vajadusi, **võttes arvesse** [...] artikli 26a lõike 1 punktis c osutatud [...] **asjakohaseid** protokolle [...] **või suuniseid.**“;

5) II peatükki lisatakse artikkel 9a:

„Artikkel 9a

Sihipärased ja integreeritud abiteenused laste jaoks

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada sihipäraste ja integreeritud lapsesõbralike [...] **abiteenuste** kättesaadavus laste jaoks, et pakkuda eakohast tuge ja kaitset, mida on lapsohvrite erinevate vajaduste igakülgselt käsitlemiseks.
2. Lapsohvrite jaoks ettenähtud sihipäraste ja integreeritud abiteenustega nähakse **kooskõlas lõikega 4** ette asutustevahelisel koostööl põhinev koordineeritud mehhanism, mis hõlmab järgmisi teenuseid:
 - a) **artiklis 4 osutatud** teabe osutamine;
 - b) arstlik läbivaatus;
 - c) emotsionaalne ja psühholoogiline tugi;
 - d) kuritegudest teatamise võimalus;
 - e) artiklis 22 osutatud kaitse- ja toetusvajaduste individuaalne hindamine;
 - f) artikli 24 lõike 1 **punktis a** osutatud ütluste videosalvestamine.

3. Lõikes 2 osutatud **kõiki teenuseid või mõnda teenust võidakse** osutada samades ruumides.
4. **Lõikes 2 osutatud teenuseid osutatakse kooskõlas kuriteoohvrite individuaalsete vajadustega. Erilist tähelepanu pööratakse lapsohvritele tekitatud kahju tõsidusele, eelkõige seksuaalkuritegudest tulenevale kahjule.**“;
- 6) lisatakse artiklid 10a ja 10b:

„Artikkel 10a

Õigus saada kohturuumides teavet ja emotsionaalset tuge

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et [...] kuriteoohvrid saavad kohturuumides [...] **üldist teavet kriminaalmenetluse kohtuliku etapi korralduslike aspektide kohta ja emotsionaalset tuge [...]. Sellist teavet ja tuge antakse vajaduse korral vastavalt kuriteoohvri individuaalsetele vajadustele.**

Artikkel 10b

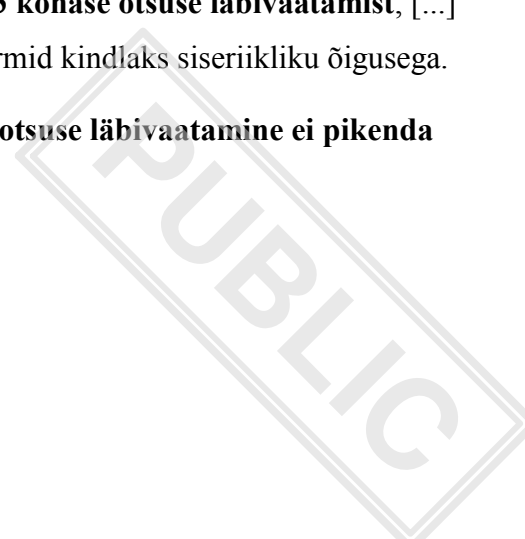
Õigus [...] saada teavet kohtumenetluse käigus tehtud otsuste kohta

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvreid teavitatakse **vastavalt nende staatusele kriminaalmenetluses, nagu see on määratletud riigisiseses õiguses, viivitamata [...] artikli 23 lõikes 3 sätestatud otsusest, mis on tehtud kohtumenetluse käigus [...]. Liikmesriigid võivad anda kuriteoohvritele võimaluse taotleda artikli 23 lõike 3 kohaste otsuste läbivaatamist. [...]**

2. **Kui kuriteoohver võib taotleda artikli 23 lõike 3 kohase otsuse läbivaatamist, [...]**
määratakse **sellise läbivaatamise** [...] menetlusnormid kindlaks siseriikliku õigusega.

[...] **Artikli 23 lõike 3 kohased otsused ja sellise otsuse läbivaatamine ei pikenda põhjendamatult kriminaalmenetlust.“;**

[...]

7[...] artiklit 17 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) kasutada **kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega** võimalikult suures ulatuses videokonverentse käsitlevaid sätteid, [...] et hõlbustada välisriigis elavate kuriteoohvrite osalemist kriminaalmenetluses **vastavalt nende staatusele kohaldatavate menetlusnormide kohaselt.**“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„4. Liikmesriigid tagavad **vastavalt määrusele (EL) 2018/1727**,¹⁸ et pädevad asutused võivad taotleda Eurojustilt abi ja edastada Eurojustile teavet, et lihtsustada koostööd teiste liikmesriikide pädevate asutustega piiriülestel juhtudel.“;

8[...] artiklisse 21 lisatakse järgmine lõige:

„3. Liikmesriigid **võtavad vajalikud meetmed** tagamaks, et [...] kui **pädevad asutused hindavad *ex officio* või kuriteoohvri taotluse alusel, et võib esineda oht, et kuriteoohvri või kolmanda isiku suhtes võidakse kasutada ähvardamist või vägivalda**, ei tohiks kurjategijale esitada isikuandmeid [...] kuriteoohvri elukoha kohta või [...] **teisi samaväärseid kontaktandmeid [...], välja arvatud juhul, [...] kui teabe avaldamata jätmine kahjustaks kaitseõigust.**“;

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1727 Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2002/187/JSK (ELT L 295, 21.11.2018, lk 138).

9[...] artiklit 22 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Kuriteoohvrite individuaalne hindamine eriliste toetus- ja kaitsevajaduste väljaselgitamiseks“;

b) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrite jaoks korraldatakse **riiklike menetluste kohaselt** aegsasti individuaalne hindamine, et kindlaks teha erilised toetus- ja kaitsevajadused ning see, kas ja mil määral saaks kuriteoohvrite suhtes kohaldada artikli 9 lõike 1 punktis c sätestatud erimeetmeid **seoses täiendava psühholoogilise toega** ning artiklites **9a**, 23 ja 24 sätestatud erimeetmeid seoses sellega, et nad on uue ja teise ohvristamise, hirmutamise ja kättemaksu suhtes eriti haavatavad.“;

c) lisatakse järgmine lõige 1a:

„1a. Individuaalne hindamine algatatakse [...] **võimalikult varases etapis, näiteks** kuriteoohvri esimesel kokkupuutel pädeva asutusega ning hindamine kestab nii kaua, kui on vaja, sõltuvalt iga kuriteoohvri erivajadustest. Kui esimese kokkupuute asutuse korraldatud individuaalse hindamise algetapi tulemus näitab, et hindamist on vaja jätkata, korraldatakse hindamine [...] **asjakohasel juhul nii, et seda koordineeritakse** institutsioonide ja asutustega, sõltuvalt menetluse etapist ja kuriteoohvrite individuaalsetest vajadustest vastavalt artiklis 26a osutatud **asjakohastele** [...] protokollidele [...] **või suunistele**.“;

d) lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„2. Individuaalsel hindamisel võetakse arvesse:

- a) kuriteoohvri isikuomadusi (sealhulgas asjakohaseid diskrimineerimiskogemusi), ka siis, kui need põhinevad mitme teguri kombinatsioonil, nagu [...] sugu, vanus, puue, usk või veendumused, keel, rassiline, sotsiaalne või etniline päritolu, seksuaalne sättumus;
- b) kuriteo liiki või laadi;
- c) kuriteo asjaolusid;
- d) suhet kurjategijaga ja [...] **kurjategijast tulenevat ohtu.**

3. Individuaalse hindamise raames pööratakse eriti suurt tähelepanu:

- a) kuriteoohvritele, kes on kannatanud olulist kahju seoses kuriteo raskusastmega;
- b) kuriteoohvritele, kelle suhtes on toime pandud eelarvamuskuritegu või kuritegu, mis on toime pandud diskrimineerimise ajendil ja mis võib olulisel määral olla seotud nende isikuomadustega;
- c) kuriteoohvritele, kelle suhe kurjategijaga ja sõltuvus temast muudab nad eriti haavatavaks.

Sellega seoses võetakse nõuetekohaselt arvesse terrorismi-, organiseeritud kuritegevuse, inimkaubanduse, soolise vägivalla, sealhulgas naistevastase vägivalla ja perevägivalla ohvreid, seksuaalvägivalla, ärakasutamise ja vihakuritegude ohvreid, [...]

Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude ohvreid ning puudega ohvreid. Eriti suurt tähelepanu pööratakse kuriteoohvritele, kes kuuluvad rohkem kui ühte nimetatud kategooriasse.“;

e) lisatakse järgmine lõige 3a:

„3a. Individuaalse hindamise raames pööratakse erilist tähelepanu kurjategijast tulenevale ohule, [...] **nagu on osutatud punkti 2 alapunktis d. See oht võib hõlmata [...] vägivaldse käitumise ja tervisekahjustuse riski, relvade kasutamist, osalemist organiseeritud kuritegelikus ühenduses, uimastite või alkoholi liigtarvitamist, lapse väärkohtlemist, vaimse tervise probleeme, ahistavat jälitamist, ähvarduste väljendamist või vaenukõnet.**“;

f) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Käesolevas direktiivis peetakse lapsohvreid eriliste toetus- ja kaitsevajadustega kuriteoohvriteks, sest nad on haavatavad uue ja teise ohvriramise, hirmutamise ja kättemaksu suhtes. Selleks et teha kindlaks, kas ja mil määral tuleks neile kohaldada artiklites 23 ja 24 sätestatud erimeetmeid, viiakse lapsohvrite suhtes läbi käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud individuaalne hindamine. Lapsohvrite individuaalne hindamine korraldatakse artiklis 9a osutatud sihipäraste ja integreeritud abiteenuste raames.“;

g) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Kuriteoohvrid kaasatakse tihedalt individuaalsesse hindamisse ja selle korraldamisel võetakse arvesse nende soove, sealhulgas juhul, kui nad ei soovi kasutada artiklites 8, 9, 9a, 23 ja 24 sätestatud erimeetmeid.“;

h) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. [...] **Liikmesriigid tagavad, et individuaalne hindamine vaadatakse läbi vastavalt kuriteoohvri individuaalsetele vajadustele**, [...] tagamaks, et toetus- ja kaitsemeetmed on seotud kuriteoohvri muutuvate [...] **individuaalsete vajadustega**. Kui individuaalse hindamise aluseks olevad asjaolud on oluliselt muutunud, tagavad liikmesriigid, et hinnangut ajakohastatakse kogu kriminaalmenetluse vältel.“;

10) artikli 23 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. **Ilma et see piiraks kaitse õigusi ja kooskõlas kohtu kaalutusõigust käsitlevate eeskirjadega tagavad liikmesriigid, et eriliste kaitsevajadustega kuriteoohvrid, kellele kohaldatakse artikli 22 lõikes 1 sätestatud individuaalse hindamise tulemusel kindlaks tehtud erimeetmeid, võivad kasutada käesoleva artikli lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud meetmeid. Individuaalse hindamise põhjal ette nähtud erimeedet võidakse mitte kättesaadavaks teha, kui operatiiv- ja praktilised piirangud muudavad selle võimatuks või kui kuriteoohvrit on vaja kiiresti küsitleda, ilma milleta kannataks kahju kuriteoohver või teine isik või takistatakse menetluse käiku.“;**

11) artikli 23 lõike 2 punkt d asendatakse järgmisega:

„d) kui kuriteoohver seda soovib, kui see ei takista menetluse käiku ja kui küsitlejaks ei ole prokurör või kohtunik, korraldab kõik seksuaalvägivalla, soolise vägivalla, sealhulgas naistevastase vägivalla ja perevägivalla, mis on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL).../...¹⁹ [*milles käsitletakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist*], kuriteoohvrite küsitlemised kriminaalmenetluse käigus samast soost isik.“;

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL).../..., milles käsitletakse naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (ELT...).

12) artiklisse 23 lisatakse järgmine lõige:

„4. [...] Artikli 22 lõike 1 kohaselt kindlaks tehtud eriliste kaitsevajadustega kuriteoohvritele tehakse kriminaalmenetluse ajal kuriteoohvrite füüsilise kaitse tagamiseks kättesaadavaks meetmed. **Need meetmed võivad hõlmata järgmist:**

- a) õiguskaitseasutuste **või riigisisese õiguse kohaselt füüsilist kaitset pakkuvate muude asutuste** pidev või ajutine kohalolek;
- b) **riigisisese õiguse kohased** kohesed lähenemiskeelud või muud lähenemiskeelud, et pakkuda kuriteoohvritele kaitset mis tahes vägivallaaktide eest [...]“;

13) artiklisse 24 lisatakse järgmine lõige:

„3. Kui kuritegu on seotud vanemliku vastutuse kandjaga [...] **sellisel viisil, mis hõlmab** lapsohvri ja vanemliku vastutuse kandja vahelist huvide konflikti, võtavad liikmesriigid arvesse lapse parimaid huve ja tagavad, et **riigisisese õiguse kohaselt** nõusolekut eeldav toiming ei sõltu vanemliku vastutuse kandja nõusolekust.“;

14) V peatükki lisatakse järgmised artiklid:

Liikmesriikides [...] koordineeritult ja koostöös koostatud protokollid **või suunised**

1. Liikmesriigid kehtestavad ja võtavad kasutusele spetsiaalsed **mittesiduvad** protokollid **või suunised**, mida käesoleva direktiivi kohaste teenuste ja meetmete korraldamisel pädevad asutused ja teised kuriteoohvritega kokkupuutuvad isikud kasutavad. Protokollid **või suunised** töötatakse välja koordineeritult ning koostöös **asjakohaste sidusrühmadega, näiteks keskasutuste (vastavalt liikmesriikide sisemisele struktuurile või pädevuste jaotusele),** õiguskaitseasutuste, prokuratuuride, **kohtuasutuste** [...] ja kinnipidamisasutustega **ning konsulteerides** lepitava õigusemõistmise teenuse osutajate ja ohvriabiteenistustega, **et vastata ohvrite individuaalsetele vajadustele. Liikmesriike innustatakse tagama, et vähemalt** konkreetsete protokollide **või suuniste abil** [...]:

- a) saavad kuriteoohvrid teavet, mis on kohandatud nende muutuvatele individuaalsetele vajadustele; [...]
- b) võivad kuriteoohvrid, kes viibivad **kinnipidamisasutustes või majutuskeskustes, kus asuvad rahvusvahelise kaitse taotlejad ja saajad, nagu on osutatud artikli 5 lõikes 3**[...],

[...] teatada kuritegudest lihtsustatud korras;

[...]

c) võetakse artiklis 22 osutatud kuriteoohvrite toe- ja kaitsevajaduste individuaalsel hindamisel ning erivajadustega kuriteoohvritele abiteenuste osutamisel arvesse kuriteoohvrite individuaalseid vajadusi kriminaalmenetluse eri etappides;

d) osutatakse kaitse ja spetsialisti abiteenuseid, mida on vaja erivajadustega kuriteoohvrite mitmesuguste vajaduste nõuetekohaseks käsitlemiseks, nagu on osutatud artikli 9 lõikes 4.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud protokollid **või suunised** vaadatakse läbi [...], **kui see on vajalik** nende tõhususe tagamiseks, **näiteks riigisisese õiguse oluliste muudatuste korral** [...].

[...]

Artikkel 26b

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrid saavad kasutada oma õigusi, mis on sätestatud artiklis 3a, artikli 4 lõikes 1, artikli 5 lõikes 1, artikli 5a **lõigetes 1 ja 4**, artikli 6 lõigetes 1, 2, 4, 5 ja 6 [...] **ning artiklis 10b seoses kuriteoohvrite teavitamisega kohtumenetluste käigus tehtud otsustest**, kasutades [...] **info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat, kui see on kättesaadav.**
2. Kuriteoohvritel ei takistata juurdepääsu lõikes 1 osutatud [...] **info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaid** pakkuvate riiklike süsteemide **osutatavatele teenustele, kui need on kättesaadavad**, või muul viisil nende kasutamist põhjusel, et nad elavad teises liikmesriigis.

3. Kui [...] **info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaid** pakkuvad riiklikud süsteemid eeldavad e-identimise, e-allkirja ja e-templi kasutamist, lubavad liikmesriigid kasutada teiste liikmesriikide e-identimise süsteeme, kvalifitseeritud e-allkirju ja kvalifitseeritud e-templeid, millest on teavitatud, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014²⁰.

Artikkel 26c

Puudega kuriteoohvrite õigused

1. Liikmesriigid tagavad, et puudega kuriteoohvrid saavad teistega võrdsetel alustel kasutada käesoleva direktiivi artiklis 26b osutatud [...] **info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaid**, järgides Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/882²¹ I lisas esitatud ligipääsetavusnõudeid.
2. Liikmesriigid tagavad, et puudega kuriteoohvritel on teistega võrdsetel alustel juurdepääs kõikidele menetlustele ning käesoleva direktiiviga hõlmatud abiteenustele ja kaitsemeetmetele kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas esitatud ligipääsetavusnõuetega.

Liikmesriigid tagavad, et puudega kuriteoohvritele pakutakse taotluse korral mõistlikke abinõusid.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

Artikkel 26d

[...]

„*Artikkel 27a*

[...]

[...]“;

15[...]) artikkel 28 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 28

Andmete ja statistika esitamine

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et luua süsteem kuriteoohvreid käsitleva statistika kogumiseks, koostamiseks ja levitamiseks. **Kui** see statistika on **kesktasandil kättesaadav**, sisaldab see andmeid, mis on seotud kuriteoohvreid käsitlevate riiklike menetluste kohaldamisega ja [...] **mis võivad hõlmata** teatatud kuritegude arvu ja liiki ning kuriteoohvrite arvu, vanust ja sugu [...]. Samuti sisaldab see [...] **kesktasandil kättesaadavaid andmeid** selle kohta, kuidas kuriteoohvrid on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud õigusi. **Käesolevas sättes osutatud statistika koostamiseks võivad liikmesriigid kasutada asjakohaste liidu õigusaktide alusel kogutud andmeid.**

2. Liikmesriigid püüavad koguda käesolevas artiklis osutatud statistikat ühise jaotuse alusel, mis on välja töötatud koostöös komisjoniga (Eurostat). Nad edastavad need andmed komisjonile (Eurostatile) iga kolme aasta järel. Edastatud andmed ei sisalda isikuandmeid.
3. Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet toetab liikmesriike ja komisjoni kuriteohvleid käsitleva **kättesaadava** statistika kogumisel, koostamisel ja levitamisel ning [...] **olemasolevatest andmetest teatamisel, mis näitab**, kuidas kuriteohvrid on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud õigusi.
4. Komisjon (Eurostat) toetab liikmesriike lõikes 1 osutatud andmete kogumisel, sealhulgas kehtestades ühised standardid. [...]
5. Liikmesriigid teevad kogutud statistika üldsusele kättesaadavaks. See statistika ei sisalda isikuandmeid.“;

[...]

16[...]) artikkel 29 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 29

Komisjoni aruanne ja läbivaatamine

Hiljemalt [*kuus aastat pärast vastuvõtmist*] esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta. Aruandes hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid, sealhulgas selle tehniline rakendamine.

Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.“;

Artikkel 2

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud meetmed [*kaks aastat pärast jõustumist*], välja arvatud artikli 26b järgimiseks vajalikud sätted, mis võetakse vastu ja avaldatakse [*neli aastat pärast jõustumist*]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja